

**INGLIZ TILI DARSLARIDA MEDIA MATERIALLARDAN
FOYDALANISH SAMARADORLIGI**

Milliy g'oya, huquq kafedrası

katta o'qituvchisi (phd)

Abdupattaev Hasanboy

Vahhobova Mubinaxon Sharofjon qizi

Qo'qon Davlat Universiteti

Xorijiy til va adabiyoti kafedrası

1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqola ingliz tili darslarida media materiallardan foydalanishning o'quvchilarning nutqiy, eshitish, o'qish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni hamda samaradorligini tahlil qiladi. Tadqiqotda audio, video, film parchalari, yangiliklar, ijtimoiy tarmoqlar, animatsiyalar, podkastlar, o'yinli dasturlar va mobil ilovalarning ta'lim jarayoniga qo'shgan hissasi o'rganilgan. Shuningdek, media vositalar yordamida darslarda interfaol muhit yaratish, motivatsiyani oshirish, tilni tabiiy kontekstda o'rganish hamda mustaqil o'qish malakasini shakllantirish yo'llari yoritilgan.

Tayanch so'zlar: Media, ingliz tili, ta'lim texnologiyalari, kommunikatsiya, motivatsiya, interfaol metod, o'qitish samaradorligi.

Annotation: This scientific article examines the role and effectiveness of using media materials in English language classes to improve students' speaking, listening, reading, and writing skills. The study explores the contribution of audio, video, film clips, news, social networks, animations, podcasts, gamified applications, and mobile tools in language learning. It also highlights the importance of creating interactive environments through media, enhancing motivation, developing natural language competence, and promoting independent learning among students.

Keywords: Media, English, educational technology, communication, motivation, interactive method, teaching efficiency.

Аннотация: В данной научной статье анализируется роль и эффективность использования медиа-материалов на уроках английского языка в развитии навыков говорения, аудирования, чтения и письма. Исследование рассматривает влияние аудио-, видео-, кинофрагментов, новостных сюжетов, социальных сетей, анимаций, подкастов, игровых и мобильных приложений на процесс обучения. Также подчеркивается значение медиа в создании интерактивной среды, повышении мотивации, формировании естественной языковой компетенции и развитии самостоятельного обучения студентов.

Ключевые слова: медиа, английский язык, образовательные технологии, коммуникация, мотивация, интерактивный метод, эффективность обучения.

Kirish

Bugungi kunda ingliz tili nafaqat xalqaro aloqa vositasi, balki zamonaviy fan, texnika va madaniyatning ajralmas qismiga aylangan. Dunyo miqyosida ta'lim tizimi raqamli texnologiyalar bilan chambarchas bog'lanib borayotgan bir paytda, an'anaviy dars usullari o'rnini media vositalarga asoslangan interfaol metodlar egallamoqda. Media materiallar o'quvchilarga jonli nutqni eshitish, asl ingliz tilidagi matn va suhbatlarni ko'rish, tabiiy intonatsiya, talaffuz va madaniy kontekstni his qilish imkonini beradi.

Asosiy qism

Media vositalar yordamida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. Shu jihatdan, ingliz tili o'qituvchilari uchun media texnologiyalar zamonaviy ta'limning ajralmas vositasiga aylangan.

1. Media materiallarning ta'limdagi o'rni

Media — bu axborotni uzatish, tarqatish va o'rganishni osonlashtiruvchi vosita bo'lib, ta'lim jarayonida o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi muloqotni

jonlantiradi. Ingliz tili darslarida media vositalar yordamida o'quvchilar haqiqiy til muhitiga kiradi: ular yangiliklar ko'rsatuvlarini, suhbatlar, musiqiy dasturlar, intervyular yoki hujjatli filmlarni tahlil qilib, so'zlashuv madaniyatini o'rganadilar.

Masalan, BBC Learning English, TED Talks yoki VOA Learning English kabi platformalar orqali o'quvchilar nafaqat tildan foydalanishni, balki turli mamlakatlarning madaniy qadriyatlarini ham o'rganadilar.

2. Media vositalarning turlari va ularning ta'siri

Ingliz tili o'qitishda media quyidagi turlarda samarali qo'llaniladi:

Audio materiallar: hikoyalar, intervyular, qo'shiqlar – eshitish qobiliyatini rivojlantiradi va talaffuzni yaxshilaydi. Video darslar va film parchalari: kontekstli so'zlashuvni o'rganish, real hayotiy vaziyatlarda tilni qo'llashni o'rgatadi.

Podkastlar: tilni tabiiy, noformal uslubda eshitish imkonini beradi; mustaqil o'qish uchun qulay.

Ijtimoiy tarmoqlar va onlayn forumlar: o'quvchilarga muloqot qilish, tajriba almashish va tildan faol foydalanish imkonini yaratadi. Interaktiv o'yinlar va mobil ilovalar (Duolingo, Memrise, Kahoot): o'rganishni qiziqarli jarayonga aylantiradi. Bu vositalar o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, tahlil qilish, nutqni to'g'ri tuzish, va madaniy tafakkurni rivojlantiradi.

3. Media vositalar yordamida interfaol muhit yaratish

Media asosidagi darslar o'quvchini o'rganish jarayonining markaziga qo'yadi. Masalan, o'quvchilarga film parchasini tomosha qilib, keyin suhbatni qayta yaratish yoki podkast asosida muhokama tashkil etish topshirig'i berilsa, ular o'z fikrini ingliz tilida erkin ifodalashga o'rganadi. Shuningdek, darsda "Flipped classroom" (teskari sinf) usuli qo'llanilsa, o'quvchilar darsdan oldin video yoki podkastni ko'rib chiqadi, dars jarayonida esa uni tahlil qiladi. Bu esa vaqtni samarali taqsimlash va chuqur tahlilni ta'minlaydi.

4. Media vositalardan foydalanishdagi muammolar va yechimlar.

Ba'zan o'qituvchilar media vositalarni haddan ortiq yoki maqsadsiz qo'llab, darsning asosiy mazmunini yo'qotib qo'yishi mumkin. Shuning uchun quyidagilar muhimdir:

Media vositalari dars maqsadiga mos tanlash;

O'quvchilar til darajasini hisobga olish;

Har bir materialga tayanch savollar va topshiriqlar berish;

Tahlil, munozara va baholash bosqichlarini kiritish.

Yana bir muhim omil — o'qituvchining media savodxonligi. O'qituvchi texnologik vositalarni nafaqat bilishi, balki ularni ta'limiy maqsadga yo'naltira olishi zarur.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ingliz tili ta'limida media vositalardan samarali foydalanish o'quvchilarda tildan tabiiy foydalanish malakasini shakllantiradi, ularni muloqotga tayyorlaydi hamda global axborot muhitida faol ishtirokchi etib tarbiyalaydi.

Media — bu o'quvchining faolligini, qiziqishini, mustaqil fikrlashini kuchaytiruvchi kuchli ta'limiy resursdir. Shu bois har bir ingliz tili o'qituvchisi dars jarayoniga innovatsion media vositalarni tatbiq etish orqali o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan ichki motivatsiyasini yanada oshirishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. — Pearson Education, 2015.
2. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. — Longman, 2014.
3. Krashen S. Principles and Practice in Second Language Acquisition. — Pergamon Press, 2013.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli ta'lim tizimini rivojlantirish to'g'risida"gi qarori. — <https://lex.uz>
5. BBC Learning English — <https://www.bbc.co.uk/learningenglish>
6. Ziyonet. "Ta'limda media texnologiyalar roli". — <https://ziyonet.uz>
7. Cambridge English Teaching Framework — <https://www.cambridgeenglish.org>
8. "Ingliz tili ta'limida innovatsion texnologiyalar" maqolasi. — <https://edu.uz>